

Intervenció en disfuncions orofacials

Curs 2018-19

Dades generals de l'assignatura

6 ECTS 3r curs / 2n semestre/ obligatòria

Ana Lou Moreno

alou@umanresa.cat

Llicenciada en Pedagogia. Diplomada en Professorat d'educació general bàsica. Postgrau: Especialista en Pertorbacions del llenguatge i l'audició. Màster en Psicologia de l'Educació. Logopeda en el Centre LAC (Llenguatge, aprenentatge, comunicació) i el centre Altaveu de Barcelona.

Ester Rodríguez León

erodriguezl@umanresa.cat

Diplomada en Logopèdia. Diplomada en Treball Social. Mestra d'Audició i Llenguatge. Màster en Motricitat Orofacial. Màster Universitari en Dificultats de l'Aprenentatge i Trastorns del Llenguatge. Coordinadora del Servei de Logopèdia CU +

Descripció general de l'assignatura

Els objectius d'aquesta assignatura són promoure el raonament clínic de l'alumne davant de la diversitat de problemàtiques relacionades amb les disfuncions orofacials, oferir una visió detallada de la intervenció logopèdica en les disfuncions de la respiració, la deglució, la masticació, la succió i la parla; així com plantejar el treball més adient en la intervenció en alteracions específiques com les fissures labiopalatines o l'alteració de l'articulació temporomandibular, entre altres.

S'utilitzaran diverses estratègies per planificar la intervenció logopèdica en els trastorns analitzats, aportant informació sobre els aspectes que incideixen en les diferents alteracions i establint les línies bàsiques del tractament.

Així mateix, s'incidirà en l'elaboració de pautes i programes d'intervenció adaptats a les diferents problemàtiques i es potenciarà el coneixement dels recursos i les eines necessàries que permetin prendre decisions adequades i dur a terme una intervenció acurada i eficaç.

Competències

G3 - Interactuar amb altres persones amb empatia, demostrant habilitats en les relacions interpersonals.

CB2 - Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïxin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

CB3 - Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

T2 - Projectar els valors de l'emprenedoria i de la innovació en l'exercici de la trajectòria personal acadèmica i professional a través del contacte amb diferents realitats de la pràctica i amb motivació cap

al desenvolupament professional.

T3 - Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i d'investigació.

E5 - Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdics, tant individuals com col·lectius, establint objectius i etapes, amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats, i atenent a les diferents etapes evolutives de l'ésser humà.

E6 - Seleccionar, implementar i facilitar l'aprenentatge de sistemes de comunicació augmentatius així com el disseny i ús de pròtesis i ajudes tècniques necessàries adaptats a les condicions físiques, psicològiques i socials dels seus pacients.

E7 - Assessorar a famílies i a l'entorn social dels usuaris, afavorint la seva participació i col·laboració en el tractament logopèdic.

E8 - Ser capaç de treballar en els entorns escolar, assistencial, sanitari, sociosanitari, així com en equips uniprofessionals i multiprofessionals. Assessorar en l'elaboració, execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb la prevenció i assistència logopèdica.

E10 - Conèixer els límits de la professió i les seves competències sabent identificar quan és necessari un tractament interdisciplinari o la derivació a un altre professional.

E11 - Explicar i argumentar el tractament seleccionat.

E12 - Conèixer, dissenyar i aplicar programes preventius relacionats amb la logopèdia, i fomentar les habilitats comunicatives en la població.

E16 - Conèixer i valorar de forma crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.

E17 - Ser capaç d'establir una comunicació clara i eficient amb el pacient, els seus familiars i amb la resta de professionals que intervenen en la seva atenció adaptant-se a les característiques sociolingüístiques i culturals de l'interlocutor.

E18 - Elaborar i redactar informes d'exploració i diagnòstic, seguiment, finalització i derivació.

E19 - Presentar una adequada producció de la parla, estructuració del llenguatge i qualitat de la veu.

E22 - Incorporar els principis ètics i legals de la professió a la pràctica, integrant els aspectes socials i comunitaris en la presa de decisions.

E23 - Ser capaç d'exercir la professió, respectant l'autonomia del pacient, els seus determinants genètics, demogràfics, culturals i econòmics, aplicant els principis de justícia social i comprenent les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.

Resultats d'aprenentatge

1. Dissenyar projectes d'intervenció logopèdica, seleccionant el model, els objectius, les tècniques i recursos adequats per a la intervenció logopèdica atenent als condicionants de cada un dels àmbits d'intervenció: educatiu, social i sanitari.

2. Redacta informes d'intervenció amb la correcció formal pertinent adequant la informació necessària quan va dirigit a la pròpia família com a altres professionals implicats en el cas (foniatres, otorrinols, mestres, pediatres, etc.).
3. Especifica de forma àmplia un conjunt de consells pràctics per incitar la participació de la família en el tractament logopèdic.
4. Mostra habilitats per tractar pacients amb trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals i identifica les situacions que requereixen la derivació a altres professionals.
5. Argumenta sobre la importància i la influència de l'entorn social en la millora del tractament logopèdic de diferents casos pràctics.
6. Identifica i usa de forma correcta cadascun dels elements que determinen la qualitat i l'eficiència en l'emissió vocal: el timbre, l'entonació, la intensitat, l'expressivitat, l'articulació i la projecció com a model en la intervenció logopèdica.
7. Analitza les capacitats personals i professionals pròpies en relació a diferents àmbits de la pràctica professional.
8. Avalua pràctiques professionals en contextos emergents i globals i proposa línies d'intervenció ajustades a les diferents realitats.
9. Es desenvolupa en situacions complexes o que requereixin el desenvolupament de noves solucions tant en l'àmbit acadèmic com laboral o professional dins el àmbit de la logopèdia.
10. Recopila i interpreta dades i informacions sobre les que fonamentar les seves conclusions incloent-hi, quan calgui i pertinent, la reflexions sobre assumptes d'índole social, científica o ètica en l'àmbit de la logopèdia.

Blocs didàctics

Bloc 1. Fonaments de la intervenció logopèdica en disfuncions orofacials

- 1.1. Raonament Clínic. De l'exploració a la intervenció.
- 1.2. Tipus de Teràpies.

Bloc 2. Bases de la intervenció logopèdica en les disfuncions orofacials

- 2.1. La intervenció multidisciplinària i la implicació del pacient i la família.
- 2.2. Planificació del tractament.

Bloc 3. Intervenció logopèdica en les alteracions de Motricitat Orofacial

- 3.1. Tractament en les disfuncions orofacials.
- 3.2. Tractament en les alteracions específiques.

Bloc 4. Intervenció logopèdica en els trastorns de l'articulació i la parla

- 4.1. Tractament en les alteracions fonètiques.
- 4.2. Tractament en les alteracions fonològiques.

--

Activitats Formatives
Exposició magistral professor
Visualització de vídeos i conferències
Simulacres, jocs, dinàmiques, role play, dramatitzacions
Confecció d'esquemes, presentacions gràfiques, mapes conceptuals i pòsters
Confecció de vídeos i o materials audiovisuals
Debats, col·loquis, converses o grups de discussió
Construcció/elaboració de materials o productes
Estudi de cas, supòsits pràctics i casos clínics
Treballs d'ampliació i síntesi
Exposicions orals i defenses de projectes
Lectura i comprensió de textos i elaboració d'informes o resums
Exàmens i proves
Discussions i comentaris de documents (audiovisuals, escrits, orals...)
Preparació individual de proves
Correcció/revisió d'exercicis i seguiment
Activitats pràctiques i de laboratori
Realització d'activitats o exercicis d'aplicació

Instrument d'avaluació	%	Recuperable	%Total
Observació de la participació	Full de signatures i Activitats de classe	10 NO	10
Seguiment del treball realitzat	Activitat 1 Activitat 2 Activitat 3 Activitat 4	10 10 10 10	40
Proves específiques d'avaluació: exàmens	Examen	30 SI	30
Realització de Treballs o projectes requerits	Treball final	20 NO	20

Bibliografia

Básica

Bartuilli M, Cabrera PJ, Periñan MC. Guía técnica de intervención logopédica: Terapia miofuncional. Madrid: Editorial Síntesis; 2010.

Camacho M, Certal V, Abdullatif J, Zaghi S, Ruoff CM, Capasso R, Kushida CA. Myofunctional therapy to treat obstructive sleep apnea: a systematic review and meta-analysis. *Sleep*. 2015; 38(5): 669–75.
<http://doi.org/10.5665/sleep.4652>

Massana M. Tractament i prevenció de la dislàlia. Barcelona: Escola de Patologia del Llenguatge, Servei de Neurologia, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau; 2003. Retrieved from http://cataleg.upc.edu/record=b1286595~S1*cat

Complementària

Bigenzahn, W. Disfunciones orofaciales en la infancia : diagnóstico, terapia miofuncional y logopedia. Barcelona: Ars Medica; 2004. Retrieved from http://cataleg.upc.edu/record=b1294043~S1*cat

Borrás S, Rosell V. Guía para la reeducación de la deglución atípica y trastornos asociados. Valencia: Nau Llibres; 2008.

Estienne F, Deggouj N, Derue L, Vander Linden F. Incompétences vélo-pharyngées, dysfonctionnements tubaires, troubles articulaires:300 exercices et activités pour y remédier.2e éd. Marseille: Solal; 2015.

Grandi D, Donato G. Terapia miofuncional: diagnóstico y tratamiento. Barcelona: Lebón; 2008.

Coll-Florit M, editor. Trastornos del habla y de la voz. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya; 2013.

Articles complementaris

Degan V, Puppini-rontani RM. Terapia miofuncional e hábitos orais infantis. *Revista CEFAC*. 2004; (1): 396–404. Retrieved from http://www.cefac.br/revista/revista64/Artigo_9.pdf

Golding-Kushner K, C, P, E, T, L, MH. Treatment of sound system disorders associated with cleft palate speech. *Perspectives on Speech Science and Orofacial Disorders*. 2004; 14(2): 16–20.
<http://doi.org/10.1044/ssod14.2.16>

Gallo J, Ramos Campiotto A. Terapia miofuncional orofacial em crianças respiradoras orais. *Revista CEFAC*. 2009; 11: 305–310. Retrieved from <http://www.scielo.br/pdf/rcefac/v11s3/a05v11s3.pdf>

Grandi D. La Ortodoncia lingual y el habla. Terapia del lenguaje: los beneficios del trabajo en equipo interdisciplinario. En: Echarri P, et al. Nuevo enfoque en ortodoncia lingual. Madrid: Editorial Médica Ripano; 2010.

Grandi D. La Ortodoncia lingual y el habla. Terapia del lenguaje: los beneficios del trabajo en equipo interdisciplinario. En: Echarri P, et al. Nuevo enfoque en ortodoncia lingual. Madrid: Editorial Médica Ripano; 2010. Retrieved from https://esteriya.files.wordpress.com/2015/11/ortodoncia_lingual_y_logopedia.pdf

Grandi D. La utilización de recursos en el tratamiento logopédico miofuncional de las disfunciones

orofaciales. Revista Del Col·legi de Logopedes. 2010; 18: 24–29. Retrieved from
<http://studylib.es/doc/6170813/rev-clc018.indd---col·legi-de-logopedes-de-catalunya>